

Tjänsteskrivelse

Datum

2026-05-15

Vår referens

Sanna Jälevik

Utvecklingssamordnare

sanna.jalevik@malmo.se

Revidering av Program för den nationella minoriteten sverigeфиннар

STK-2026-270

Sammanfattning

Kommunfullmäktige i Malmö stad beslutade den 22 maj 2014 om Policy avseende Malmö stads arbete med att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter. Syftet med policyn är att säkerställa att Malmö stad arbetar aktivt med att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter utifrån rådande lagstiftning.

Policyn kompletterades 2016 med särskilda program för de nationella minoriteterna sverigeфиннар, judar, urfolket samer och tornedalingar samt en handlingsplan för den nationella minoriteten romer. Policy och program ska ses över i slutet av varje mandatperiod för att se om det finns behov av revidering.

Ärendet beskriver hur processen för revidering av Program för den nationella minoriteten sverigeфиннар har gått till samt vilka ändringar som föreslås.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. Kommunstyrelsen antar reviderat Program för den nationella minoriteten sverigeфиннар och nationella minoritetsspråket finska att gälla från och med den 1 juli 2026.

Beslutsunderlag

- Program för den nationella minoriteten sverigeфиннар
- Malmö stads policy - Nationella minoriter - reviderad 2024
- Remissversion förslag på reviderat program för den nationella minoriteten sverigeфиннар
- Remissvar servicenämnden
- Remissvar hälsa-, vård- och omsorgsnämnden

- Arbetsmarknads- och socialnämnden beslut 260319 § 80
- Remissvar arbetsmarknads- och socialnämnden
- Funktionsstödsnämnden beslut 260323 § 29 Särskilt yttrande (SD)
- Remissvar funktionsstödsnämnden
- Remissvar förskolenämnden
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 260608 Revidering av Program för den nationella minoriteten sverigefinnar och nationella minoritetsspråket finska
- Överförmyndarnämnden beslut 260330 § 27
- Remissvar överförmyndarnämnden
- Remissvar tekniska nämnden
- Remissvar gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
- Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden beslut 260325 § 32 Reservation (V)
- Remissvar stadsbyggnadsnämnden
- Stadsbyggnadsnämnden beslut 260325 § 92 Särskilt yttrande (SD)
- Servicenämnden beslut 260318 § 46
- Miljönämnden beslut 260325 § 78
- Remissvar miljönämnden
- Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslut 260327 § 40
- Förskolenämnden beslut 260325 § 33
- Remissvar fritidsnämnden
- Fritidsnämnden beslut 260325 § 62
- Kulturnämnden beslut 260402 § 44
- Remissvar kulturnämnden
- Grundskolenämnden beslut 260325 § 52 Reservation (M)
- Remissvar grundskolenämnden
- Tekniska nämnden beslut 260324 § 69 muntlig Reservation (M)
- Remissvar valnämnden
- Valnämnden beslut 260225 § 16
- Förslag på reviderat program för den nationella minoriteten sverigefinnar och nationella minoritetsspråket finska

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2026-06-08

Kommunstyrelsen 2026-08-12

Beslutet skickas till

Arbetsmarknads- och socialnämnden

Fritidsnämnden

Funktionsstödsnämnden

Förskolenämnden

Grundskolenämnden

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden

Kulturnämnden

Miljönämnden

Servicenämnden

Stadsbyggnadsnämnden

Tekniska nämnden

Valnämnden

Överförmyndarnämnden

Stadskontorets handläggare

Ärendet

Kommunfullmäktige i Malmö stad beslutade den 22 maj 2014 om Policy avseende Malmö stads arbete med att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter (STK-2013-1182). Syftet med policyn är att säkerställa att Malmö stad arbetar aktivt med att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter utifrån rådande lagstiftning.

Policyn kompletterades 2016 med särskilda program för de nationella minoriteterna sverigefinnar, judar, urfolket samer och tornedalingar (STK-2015-1378) samt en handlingsplan för den nationella minoriteten romer (STK-2016-1419).

Policy och program ska enligt beslut i kommunfullmäktige (STK-2019-1013) ses över i slutet av varje mandatperiod för att se om det finns behov att revidering. Översyn samt eventuell revidering ska göras av kommunstyrelsen i samråd med de nationella minoriteterna. Revidering av policy och program har skett i två steg.

Först skedde revidering av Policy avseende Malmö stads arbete med att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter, som kommunfullmäktige beslutade om i september 2024 (STK-2024-396).

Under hösten 2024 och 2025 har en översyn därefter pågått av programmen för de nationella minoriteterna: sverigefinnar, judar, urfolket samer och tornedalingar. Under processen har samråd hållits med Malmöbor som tillhör dessa nationella minoriteter. Detta ärende beskriver hur processen för revidering av Program för den nationella

minoriteten sverigefinnar (STK-2019-1016) har gått till samt vilka ändringar som föreslås i programmet.

Aktuella områden för revidering

Sedan programmet reviderades senast 2020 har Malmö stads policy för mänskliga rättigheter med fokus på barnets rättigheter, jämlikhet och jämställdhet (STK-2020-963) antagits. Stadskontoret har därför gjort bedömningen att det finns behov av att revidera Program för den nationella minoriteten sverigefinnar så att den överensstämmer med Malmö stads policy för mänskliga rättigheter och rättighetsbaserat arbetssätt.

I samband med översynen av programmet har stadskontoret utifrån rättighetsbaserat arbetssätt även sett behovet att se över programmet i sin helhet utifrån klarspråk.

Stadskontoret har även sett behov av att förtydliga de hänvisningar som görs i lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk till skollagen (2010:800) och socialtjänstlagen (2025:400). Samt förtydliga att det i bibliotekslag (2013:801) anges att biblioteksväsendet ska ägna särskild uppmärksamhet åt de nationella minoriteterna och erbjuda litteratur på de nationella minoritetsspråken.

Stadskontoret har också sett ett behov av ett förtydligande utifrån att de nationella minoritetsspråken inte är exklusiva för en specifik nationell minoritet. Finska kan talas av flera av de nationella minoritetsgrupperna. För stringens gällande detta för samtliga program för nationella minoriteter, föreslås finska läggas till i benämningen; Program för den nationella minoriteten sverigefinnar och nationella minoritetsspråket finska.

Då alla Sveriges kommuner enligt lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk ska ha mål för sitt nationella minoritetsarbete ser stadskontoret ett behov av att Malmö stads inriktningsmål på området förtydligas. I samband med att den nya socialtjänstlagen (2025:400) trätt i kraft har även ett behov av revidering av mål gällande äldreomsorg på finska identifierats.

Enligt förordning (2009:1299) om nationella minoriteter och minoritetsspråk finns bestämmelser om att varje kommun som ingår i ett förvaltningsområde enligt förordningen tillsammans med de nationella minoriteterna ska kartlägga de behov som finns i kommunen av åtgärder till stöd för användningen av finska, meänkieli respektive samiska. Detta framgår inte i nuvarande program och behöver utifrån stadskontorets översyn förtydligas.

Delaktighet och inflytande i arbetet med revideringen

Den 17 september 2024 hölls ett öppet samråd för finstalande och sverigefinska Malmöbor gällande revideringen av programmet. De Malmöbor som deltog gavs även möjlighet att lämna skriftliga synpunkter via mejl efter samrådet.

Samrådet skedde i form av en workshop, där deltagarna fick samtala om programmet utifrån de fem fokusområdena för arbetet med finskt förvaltningsområde. Dessa är förskola, skola, äldreomsorg, kultur och kommunikation. Samtalen utgick från frågeställningarna nedan:

1. Vad är bra och är viktigt att fortsatt ha med i programmet?
2. Kan något förtydligas?
3. Saknas något?
4. Borde något ändras eller tas bort?

Nedan följer en sammanfattning av de synpunkter som inkom under samrådet:

- Informationen om det uppsökande finska språkstödet Rukki och öppen förskoleverksamhet på finska behöver ses över och förbättras. Till exempel skulle information kunna sättas upp där nyblivna föräldrar rör sig, såsom populära öppna förskolor och BVC-mottagningar.
- Information om rätten till modersmålsundervisning på finska är bristfällig och rektorerna vet inte vad som gäller det finska språket.
- Kunskapsnivån om finskt förvaltningsområde upplevs låg på grundskoleförvaltningen och hos rektorer och skolledning. Förslagsvis skulle kunskapshöjning kunna nämnas tydligare kopplat till fokusområde skola i programmet.
- Mer information om äldreomsorg på finska och stöd till äldre önskas. Uppsökande informationsträffar skulle kunna vara ett komplement till mer traditionell informationsspridning.
- Inom äldreomsorgen är det viktigt med olika satsningar för att hålla i gång det finska språket, eftersom språket är viktigt för den sverigefinska gruppen. Tillgång till radio och TV på finska skulle kunna vara ett sätt att bidra till detta.
- Det är viktigt att kartlägga de behov och önskemål som finns gällande äldreomsorg på finska hos Malmös äldre. Dessa riskerar annars att bli osynliggjorda.
- Det behövs ett system för inventering av medarbetare med finsk språkkompetens inom äldreomsorgen.
- Gällande kulturutbudet för att synliggöra nationella minoriteter, borde exempel ges i stället för att endast benämna dessa som olika kulturarrangemang.

Exempel som skulle kunna lyftas är teaterföreställningar, biblioteksverksamhet och kultur för äldre.

- Genom samverkan med andra kulturinstitutioner och organisationer, som exempelvis Region Skåne, skulle Malmö stad kunna erbjuda större/mer omfattande kulturarrangemang.
- Formuleringen kring planering av kulturverksamheten ”i samråd med” föreslås ersättas med ”planeras med hänsyn tagen till den sverigefinska minoritetens synpunkter”.
- I programmet nämns att Sverigefinnarnas dag den 24 februari ska uppmärksammas. Programmet bör uppdateras så att även Finlands självständighetsdag den 6 december ska uppmärksammas årligen.
- Det finns utmaningar att nå ut till den sverigefinska målgruppen i Malmö. Kanske kan man kommunicera om finskt förvaltningsområde med mer utåtriktade aktiviteter?
- Programmets målsättningar behöver konkretiseras för att möjliggöra att de följs upp.
- Det är otydligt vad som rör kommunikation och vad som rör kunskapshöjning i programmet, detta behöver förtydligas.
- Önskemål framfördes om att Malmö stad löpande ska informera om hur arbetet går framåt och utvecklas.

I tillägg till samråd har de fyra nationella minoriteterna kunnat ta del av programförslagen och inkomma med skriftliga synpunkter via ett webbformulär på malmo.se/nationellaminoriteter. Webbenkäten var öppen mellan den 15 februari och den 15 mars. Svaren kunde lämnas in anonymt och deltagarna kunde välja att inte ange sin e-postadress. Trots att information om enkäten spreds brett i de för Malmö stad tillgängliga kanaler, som exempelvis Malmö stads Facebook-konto och Instagram, malmo.se och Komin, inkom väldigt få svar på enkäten. De två enkätsvaren gällande programmet för sverigerfinnar lyfter att förslaget är relevant, men alltför övergripande och efterfrågar tydligare beskrivningar av hur insatser ska genomföras. Vidare ifrågasätts att delaktigheten kring programförslaget har skett genom en enkät. Enkätsvaren lyfter även ett perspektiv där minoritetsstatusen upplevs som olika viktig för individer med sverigefinsk anknytning, trots att aktiviteter kopplade till minoriteten i grunden ses som positiva.

Förslag på ändringar i programmet

Utifrån de av stadskontoret identifierade aktuella områden för revidering samt synpunkter och förslag som lyfts fram på samrådet och via mejl har ett utkast till reviderat Program för den nationella minoriteten sverigefinnar tagits fram av stadskontoret. Synpunkter och förslag från samråd beaktas i det reviderade programmet alternativt i det kommande arbetet med implementering av programmet.

Sammanfattning av föreslagna uppdateringar och tillägg i program

Följande förtydliganden, uppdateringar och tillägg har gjorts i förslaget till reviderat program:

- Ny benämning för programmet föreslås bli Program för den nationella minoriteten sverigefinnar och nationella minoritetsspråket finska.
- Utifrån Malmö stads policy för mänskliga rättigheter med fokus på barnets rättigheter, jämlikhet och jämställdhet ska Malmö stad arbeta rättighetsbaserat, vilket också förtydligas i förslaget till reviderat program.
- Förtydligande har gjorts gällande de hänvisningar som görs i lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk till skollagen (2010:800) och socialtjänstlagen (2025:400). Samt förtydligande om att det i bibliotekslag (2013:801) anges att biblioteksväsendet ska ägna särskild uppmärksamhet åt de nationella minoriteterna och erbjuda litteratur på de nationella minoritetsspråken.
- Förordning (2009:1299) om nationella minoriteter och minoritetsspråk har lagts till kopplat till beskrivningen av finskt förvaltningsområde. Så även tillägg utifrån förordningen under inriktningsmål ”5. Utveckling och användning av finska för Malmöbor ska möjliggöras” om att Malmö stad tillsammans med finstalande och sverigefinska Malmöbor ska kartlägga de behov som finns i kommunen av åtgärder till stöd för användningen av finska. Under samma inriktningsmål har det också gjorts tillägg om att finstalande Malmöbors erfarenheter och behov ska ligga till grund för planeringen, så att insatserna blir relevanta och långsiktigt hållbara.
- Redaktionell genomgång har gjorts av programmet i sin helhet utifrån klarspråk. Detta innebär redaktionella ändringar som inte ändrar policyns innehåll. Syftet med dessa ändringar är att göra programmets disposition och innehåll lättare att läsa och ta till sig. Den redaktionella genomgången innefattar även rubriksättning.
- Förtydligande har gjorts av programmets inriktningar genom att benämna dess arbetsområden som inriktningsmål. Inriktningsmålen har dispositionsmässigt

ordnats så att de inriktningsmål som gäller sverigefinnar ligger först och de som gäller finska ligger därefter.

- ”Att höja medvetenhet” om sverigefinska minoriteten och dess rättigheter föreslås ändras till ”att höja kunskap om”. Så även gällande det finska språket.
- De delar som gäller äldreomsorg, har ändrats så att de stämmer överens med den nya socialtjänstlagen (2025:400). Lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk hänvisar sedan 1 juli 2025 genom 18 § dit och anger att rätten för enskilda att i vissa fall erbjudas omvårdnad inom ramen för äldreomsorgen på de nationella minoritetsspråken regleras i 8 kap. 6–9 §§ socialtjänstlagen. Även vilka äldreboenden som har finskspråkig profil har lagts till.
- Förvaltningarnas ansvar att informera om rättigheter gällande nationella minoriteter och minoritetsspråk, samt arbetet med finskt förvaltningsområde, har förtydligats.
- Inriktning för arbetet med att främja möjligheter för sverigefinska Malmöbor att behålla och utveckla sin kultur har förtydligats.
- Inriktningar kring arbetet med det finska språket och de språkliga rättigheterna inom finskt förvaltningsområde har förtydligats.
- Förtydligande om att Malmö stad ska tydligt informera vårdnadshavare om rätten till modersmålsundervisning i finska har lagts till.
- Information om kontaktcenters möjlighet att ge service via finskspråkig telefontolk har lagts till.
- Förtydligande av arbetet med inriktningsmålet gällande möjligheten för sverigefinska Malmöbor att behålla och utveckla sin kultur har gjorts.
- I tillägg till att Malmö stad uppmärksammar sverigefinnarnas flaggdag den 24 februari årligen har Finlands självständighetsdag den 6 december även lagts till. Dessa två dagar har i tidigare samråd lyfts fram som särskilt viktiga att uppmärksamma.
- En beskrivning av sverigefinnar och finska språket har lagts till. Sverigefinska Malmöbor har fått möjlighet att inkomma med synpunkter på beskrivningen.
- Förtydligande har gjorts av uppföljningsansvaret och när revidering av programmet ska ske.

Remissinstansernas yttranden

Samtliga nämnder ombads särskilt kommentera föreslaget utkast till reviderat program för sverigefinnar utifrån stadskontorets remissfrågor. Dessa var:

1. Har er nämnd några övergripande synpunkter på innehållet i det föreslagna programmet för den nationella minoriteten sverigefinnar och nationella minoritetsspråket finska?
2. Vilka möjligheter och utmaningar ser er nämnd med de ändringar som gjorts i föreslaget program?

Nedan redovisas en sammanfattning av remissinstansernas yttranden. Valnämnden har avstått att yttra sig.

Arbetsmarknads- och socialnämnden

Arbetsmarknads- och socialnämnden delar programmets intentioner och ser samtidigt möjligheter att ytterligare stärka arbetet med de nationella minoriteterna. Samtidigt efterfrågar nämnden tydligare ansvarsfördelning mellan nämnderna och stadskontoret, en övergripande samordningsstruktur för arbetet med nationella minoriteter samt ökat stöd i form av stadsgemensam expertis och rådgivning. Arbetsmarknads- och socialnämnden ser positivt på ökad involvering i samråd från nämndens sida.

Nämnden lyfter även önskemål om en kompletterande beskrivning av sverigefinnars nuvarande situation i Malmö samt mer konkreta mål, aktiviteter och vägledning i programmet. Arbetsmarknads- och socialnämnden saknar i revideringen en uppföljning av programmets effekter, vilket försvårar bedömningen av förändringarnas ändamålsenlighet. Arbetsmarknads- och socialnämnden välkomnar inriktningsmålet gällande att höja medarbetares kunskap om den sverigefinska minoriteten och dess rättigheter enligt lag, men ser behov av tidsmässiga och ekonomiska resurser för detta.

Fritidsnämnden

Fritidsnämnden välkomnar förtydligandet av stadens ansvar i förhållande till ny lagstiftning och bedömer att det reviderade programmet inte medför några förändringar i nämndens arbete avseende nationella minoriteters rättigheter. Nämnden framhåller att nationella minoriteter har olika förutsättningar och behov, vilket kräver ett differentierat och anpassat arbetssätt för att säkerställa en likvärdig tillgång till rättigheterna.

Nämnden betonar vidare att stadskontorets kompetens och etablerade samrådskanaler utgör ett viktigt stöd för nämnderna och ser behov av ett tydligare samordnande och stödjande ansvar från kommunstyrelsen, inklusive gemensamma strukturer för expertstöd, rådgivning och samråd. Fritidsnämnden ser också ett behov av mer kunskap om finskt förvaltningsområde och de inom förvaltningsområdet gällande

särskilda språkrättigheter. Stöd behövs också i kommunikation på finska med Malmöbor. Fritidsnämnden välkomnar målet om kunskapshöjning om nationella minoriteter men understryker behovet av både kompetens- och resurstöd för genomförandet. Nämnden anser även att inriktningsmålet gällande barns kulturella identitet bör omfatta samtliga skolformer.

Funktionsstödsnämnden

Nämnden välkomnar det reviderade programmet för den nationella minoriteten sverigefinnar och ser positivt på att kopplingen till Malmö stads policy för mänskliga rättigheter har förtydligats. Det är positivt att den sverigefinska gruppen involverats i översynen samt att programmet genomgått klarspråksgranskning. Vidare välkomnar nämnden att arbetsgivarperspektivet stärkts och att inriktning ändrats från att höja medvetenhet om, till att höja kunskap om de nationella minoriteterna och deras rättigheter. För att säkerställa en likvärdig kunskapsnivå i staden bör kunskapshöjande insatser samordnas centralt inom ramen för arbete med mänskliga rättigheter.

Nämnden bedömer att det finns behov av att klargöra hur genomförandet av programmen ska ske inom ramen för stadens övergripande styrning av arbetet med mänskliga rättigheter. Ett gemensamt och samordnat förhållningssätt är av betydelse för att säkerställa en enhetlig tillämpning i stadens verksamheter. Nämnden efterfrågar därför en mer konkret styrkedja och samordning samt tydligare indikatorer och resultatmål.

Sverigedemokraterna (SD) inkommer med ett särskilt yttrande.

Förskolenämnden

Förskolenämnden ser positivt på ett samlat och samordnat utvecklingsarbete från staden gällande de nationella minoriteterna och de nationella minoritetsspråken. Förskolenämnden välkomnar också förtydligandet av kopplingen till Malmö stads policy för mänskliga rättigheter. Förskolenämnden ser även att det är positivt att det föreslagna programmet lägger en större betoning på det finska språket då detta ligger i linje med skrivelserna i förskolans läroplan. Målsättningen om att höja kunskapen om den sverigefinska nationella minoriteten och det finska språket välkomnas, men samtidigt bör det framhållas att det saknas undervisningsmaterial om den sverigefinska nationella minoriteten riktat mot förskola, samt att det kan vara utmanande att organisera fortbildning för pedagogisk personal utanför barngrupp.

I inriktningsmål fem om att beakta barn och ungas möjligheter till utveckling av kulturell identitet föreslår förskolenämnden att nuvarande förslag gällande förskola tas bort då detta redan är en del av förskolans uppdrag. Den detaljerade information som anges i inriktningsmål åtta om tillgång till förskoleverksamhet på finska bör namngivna förskoleverksamheter ersättas av en mer generell formulering. Detta beror på att

verksamheter kan förändras och flyttas till andra enheter under perioden som programmet gäller.

Förskolenämnden lyfter återkommande utmaningar med att uppfylla kraven som del av finskt förvaltningsområde, främst på grund av svårigheter att rekrytera finstalande medarbetare med relevant pedagogisk kompetens, och efterfrågar därför ökat stöd från stadens HR-avdelning för att underlätta rekryteringen.

Grundskolenämnden

Grundskolenämnden ställer sig positiv till det reviderade programmet för den nationella minoriteten sverigefinnar och det nationella minoritetsspråket finska. Förslaget bedöms vara väl utformat i förhållande till skollagen, barnkonventionen samt Malmö stads status som del av förvaltningsområdet för finska. Grundskolenämnden välkomnar att barns och ungas kulturella identitet ges ett stort utrymme. Att systematiskt informera om rätten till modersmålsundervisning i finska är avgörande för att uppfylla lagens intentioner. Grundskolenämnden vill dock lyfta fram vikten av att säkra tillgången till personal med kunskaper i finska. Vid brist på behöriga modersmåls lärare bör staden verka för flexibla lösningar som fjärrundervisning för att garantera elevernas rättigheter.

I likhet med tidigare ställningstaganden vill grundskolenämnden understryka att rektor enligt skollagen ansvarar för beslut om kompetenshöjande insatser utifrån den enskilda skolans behov. Programskrivningar gällande fortbildning av personal bör därför medge en viss flexibilitet i genomförandet för att vara ändamålsenliga.

Moderaterna (M) reserverar sig muntligen.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden anser att det föreslagna programmet för den nationella minoriteten sverigefinnar är bra och tydliggör förutsättningarna för Malmö stad och nämnden att arbeta för den nationella minoritetens mänskliga rättigheter. Nämnden påpekar vikten av att arbetet med handlingsplan för romer, planer mot rasism och program för nationella minoriteter samordnas av stadskontoret på ett systematiskt sätt inom ramen för arbetet med mänskliga rättigheter med Malmö stads policy för mänskliga rättigheter som en övergripande plan.

Implementering och genomförande i gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden verksamheter skulle underlättas om samtliga nationella minoriteter återfinns i ett samlat program. Nämnden påpekar att nämndens arbete med att implementera och följa upp det reviderade programmet kommer att kräva förtydligande från stadskontoret, exempelvis genom kunskapsstöd.

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden ställer sig positiv till stora delar av revideringen.

Klarspråksperspektivet är tydligare och stärker samtidigt programmets förankring i policyn för mänskliga rättigheter. Nämnden ser även positivt på att programmet har reviderats i syfte att överensstämma med den nya socialtjänstlagen (2025:400).

Nämnden har önskemål om tydliga samordnande strukturer från stadskontoret, och att nämndens respektive kommunstyrelsens roll framgår i programmet. I programmet finns målsättningar som berör medarbetares kunskap och kompetensutveckling, exempelvis i inriktningsmål tre. Nämnden är positiv till kunskapshöjning, men ser brist på tydlighet om under vilka former detta ska ske och följas upp.

Utöver detta vill nämnden rikta kritik till den delen av inriktningsmål nio som avser finskspråkiga profilavdelningar. Nämnden arbetar inte med profilavdelningar, därför behöver benämningen i programmet korrigeras till ”vård- och omsorgsboenden med finsk inriktning”. Dessutom behöver programmet ändras så att namnen på de listade boendena med finsk inriktning tas bort. Nämnden är mån om att inte finskspråkiga Malmöbor känner sig hänvisade enbart dit, utan är välkomna att söka alla våra boenden, och dessutom kan det över tid ändras vilka boenden som erbjuder finsk inriktning.

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden anser att inriktningsmål nio gällande äldreomsorg på finska är formulerat i enlighet med det befintliga lagkravet och att det ligger på samma ambitionsnivå. Nämnden vill ändå lyfta att nämnden i dagsläget har svårt att leva upp till lagkravet. Eftersom Malmö stad är del av finskt förvaltningsområde, premieras finska språkkunskaper vid rekrytering av vård- och omsorgspersonal. Nämnden upplever redan generella utmaningar i att rekrytera personal som uppfyller kompetenskrav inom äldreomsorgen. Att utöver det rekrytera personal i kombination med språkrav är ännu svårare. Möjligheterna att kartlägga och tillvarata befintlig språkkompetens begränsas dessutom av gällande regelverk kring särskilt skyddsvärda personuppgifter.

Vänsterpartiet (V) inkommer med en skriftlig reservation.

Kulturnämnden

Kulturnämnden ser positivt på förslag på reviderat program för den nationella minoriteten sverigefinnar är grundligt genomarbetat och väl förankrat i rådande lagstiftning om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Gällande kunskapshöjning lyfts i nämndens yttrande att det i programmet önskat fokus på de nationella minoriteternas kulturer kan medföra ett behov att ta in extern kompetens om respektive minoritet och dess kultur.

Kulturnämnden vill tillägga synpunkten att såväl begreppet ”finsktalande” som

”finskspråkiga” är vanligt förekommande idag. Kulturnämnden föreslår därför att sverigefinska Malmöbor tillfrågas om vilket av begreppen de föredrar att programmet hänvisar till.

Kulturnämnden föreslår också att texten ”Verksamheten ska planeras med hänsyn tagen till finstalande och sverigefinska Malmöbors synpunkter” läggs till i det fjärde inriktningsmålet om att främja sverigefinska Malmöbors möjligheter att behålla och utveckla sin kultur ska främjas. Detta tillägg efterfrågades av sverigefinska Malmöbor vid samrådet om revidering av programmet, och har inkluderats i det sjunde inriktningsmålet om att möjliggöra utveckling och användning av finska, men saknas i det fjärde inriktningsmålet.

Miljönämnden

Miljönämnden anser att stadskontorets samordnande och stödjande roll behöver förtydligas i det stadsövergripande samlade minoritetsarbetet, för att bistå nämnderna med nödvändiga förutsättningar i genomförandet av reviderade program. Ett stadsövergripande sammanhållet arbete och stöd från stadskontoret stärker nämndernas förutsättningar att genomföra det reviderade programmet för den sverigefinska minoriteten – och för de andra minoriteterna. Miljönämnden har behov av stöd inom flera områden för att möjliggöra genomförandet av programmet utifrån nämndens uppdrag. De områden som lyfts är samråd, finskt språkstöd samt kunskapshöjning och kommunikation.

Servicenämnden

Servicenämnden ställer sig övervägande positiv till den föreslagna revideringen och ser särskilt positivt på att programmet har anpassats för att överensstämja med stadens policy för mänskliga rättigheter. De nya inriktningsmålen skapar även bättre struktur och styrning än tidigare versioner. Nämnden ser klarspråk som en förutsättning för ett rättighetsbaserat arbetssätt och noterar att programmen språkligt har förbättrats jämfört med tidigare versioner, men ser behov av en språklig översyn för ökad tydlighet och konsekvens. Servicenämnden efterfrågar av en tydligare ansvarsfördelning och samordning mellan stadskontoret och nämnderna, där stadskontoret samordnar den stadsövergripande kommunikationen samt tar fram gemensamma kunskapsunderlag och utbildningsinsatser, medan respektive nämnd och förvaltning ansvarar för genomförandet inom sitt verksamhetsområde.

Nämnden delar programmet ambitioner gällande service på finska, men konstaterar att genomförandet förutsätter tillgång till personal som både är behörig att hantera ärendet och behärskar språket. Nämnden ser därför behov av stadsövergripande riktlinjer som tydliggör när språklig service bör ges genom egen personal och när tolktjänster bör användas som komplement.

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden stödjer programmet och de revideringar som föreslås.

Stadsbyggnadsnämnden har inga synpunkter på ändringarna i programmet utan ser endast positivt på det som justerats. Möjligheterna med de ändringar som gjorts är att på nytt synliggöra de nationella minoriteter som finns i Malmö, i detta fall sverigefinnar, med syfte att höja den generella kunskapen om deras rättigheter och kultur.

Sverigedemokraterna (SD) inkommer med ett särskilt yttrande.

Tekniska nämnden.

Tekniska nämnden tillstyrker programmet för sverigefinnar och finska. Programmet är konkret, verksamhetsnära och tydligt i sina åtaganden, och det finns goda förutsättningar att omsätta intentionerna i praktisk handling inom nämndens ansvarsområden. Nämnden framhåller särskilt att programmet på ett tydligt och konkret sätt redogör för vad finskt förvaltningsområde innebär för Malmöbor. Tekniska nämnden ställer sig positiva till att programmet under mål sju innehåller en tydlig skrivning om rätten att använda finska i kontakt med Malmö stad, inklusive möjligheten till service via telefontolk på Malmö stads kontaktcenter. Nämnden ser även positivt på att programmet uppmärksammar sverigefinnarnas flaggdag den 24 februari och Finlands självständighetsdag den 6 december, vilket skapar förutsättningar för ett synliggörande av sverigefinsk kultur i staden.

Moderaterna (M) reserverar sig muntligen.

Överförmyndarnämnden

Överförmyndarnämnden delar programmets intentioner och ser möjligheter att ytterligare stärka arbetet med de nationella minoriteterna. Samtidigt efterfrågar nämnden tydligare ansvarsfördelning mellan nämnderna och stadskontoret, en övergripande samordningsstruktur för arbetet med nationella minoriteter samt ökat stöd i form av stadsgemensam expertis och rådgivning.

Överförmyndarnämnden ser positivt på ökad involvering i samråd från nämndens sida. Nämnden lyfter även önskemål om en kompletterande beskrivning av sverigefinnars nuvarande situation i Malmö samt mer konkreta mål, aktiviteter och vägledning i programmet. Överförmyndarnämnden saknar i revideringen en uppföljning av programmets effekter, vilket försvårar bedömningen av förändringarnas ändamålsenlighet. Nämnden välkomnar inriktningsmålet gällande att medarbetares kunskap om den sverigefinska minoriteten och dess rättigheter enligt lagen ska höjas, men ser behov av tidsmässiga och ekonomiska resurser för detta.

Stadskontorets bedömning

Eftersom samtliga fyra program för de nationella minoriteternas judar, urfolket samer, tornedalingar och sverigefinnar revideras samtidigt har stadskontoret gjort bedömningen att det finns en poäng med att programmen ska utgå ifrån samma struktur, men med justeringar utifrån respektive nationella minoritets behov. Även tjänsteskrivelserna följer ett liknande upplägg för att det ska bli lättare att följa de fyra ärendenas gång, så även denna tjänsteskrivelse gällande den nationella minoriteten sverigefinnar och nationella minoritetsspråket finska.

Stadskontoret har genom att identifiera aktuella områden för revidering uppdaterat programmet så att det stämmer överens med gällande policys för mänskliga rättigheter och nationella minoriteter. Förtydligandet om hur programmet utgår från Malmö stads policy för mänskliga rättigheter lyfter fram kopplingen till arbetet med mänskliga rättigheter och samt policys fokus på barnets rättigheter, jämlikhet och jämställdhet. Stadskontoret menar också att den redaktionella genomgången av programmet, gör den mer lättförståelig och lättläst. Inriktningsmålen skapar tydligare inriktningar för arbetet med sverigefinnars rättigheter utifrån minoritetslagstiftningen.

Genom samråd har sverigefinska Malmöbor fått möjlighet till delaktighet och inflytande gällande programmets innehåll och inriktningar. Stadskontoret bedömer att de synpunkter som framkommit beaktats så långt det är möjligt i revideringen av programmet och kommer i övrigt att beakta övriga inkomna synpunkter och förslag i det kommande utvecklingsarbetet inom området. Delaktighet här även möjliggjorts via en webbenkät på malmo.se. Mot bakgrund av det låga antalet inkomna enkätsvar bedömer stadskontoret dock att underlaget från enkäten inte är tillräckligt för att motivera förändringar i programförslaget.

Majoriteten av nämndernas remissyttranden är positiva till programförslaget och dess innehåll. Den språkliga genomgången utifrån klarspråk välkomnas av nämnderna och så även kopplingen till Malmö stads policy för mänskliga rättigheter med fokus på barnets rättigheter, jämlikhet och jämställdhet och rättighetsbaserat arbetssätt. Specifikt för förslaget gällande programmet för den nationella minoriteten sverigefinnar och nationella minoritetsspråket finska, lyfts några förslag på justeringar i beskrivningen av verksamheterna inom förskola och äldreomsorg samt en komplettering i ett av programmets inriktningsmål.

Arbetsmarknads- och socialnämnden och överförmyndarnämnden lyfter i sina remissyttranden att revideringen saknar en tydlig uppföljning av programmets effekter, vilket enligt nämnderna försvårar möjligheten att bedöma förändringarnas ändamålsenlighet över tid. Stadskontoret noterar dessa synpunkter och ser att behovet av en mer systematisk uppföljning är relevant att beakta i den fortsatta utvecklingen av arbetet med programmets genomförande och uppföljning.

Stadskontoret bedömer att det utifrån nämndernas remissyttranden i sin helhet endast finns en mindre ändring som behöver göras i samtliga fyra programförslag, samt några specifika ändringar som gäller programmet för den nationella minoriteten sverigefinnar och nationella minoritetsspråket finska. De flesta av nämndernas önskemål om förtydliganden om ansvar, samordning och stöd ser stadskontoret kan hanteras inom ramen för det fortsatta samordningsarbetet.

Nedan följer en beskrivning om stadskontorets förslag på ändring i samtliga fyra programförslag utifrån nämndernas remissyttranden. Därefter följer stadskontorets förslag på specifika ändringar i programmet för den nationella minoriteten sverigefinnar och nationella minoritetsspråket finska, utifrån remissinstansernas synpunkter gällande programförslaget. Avslutningsvis redovisas stadskontorets förtydliganden avseende benämning av Malmöbor i programmet, service på finska samt ansvar, samordning och stöd i programmets genomförande.

Förslag på ändring i samtliga fyra program

Förskolenämnden föreslår en ändring inriktningsmål fem, med rubriken ”Barns och unga möjligheter till utveckling av kulturell identitet ska beaktas”. Förskolenämnden önskar att nuvarande förslag gällande förskola tas bort då detta redan är en del av förskolans uppdrag. Fritidsnämnden lyfter å andra sidan att inriktningsmålet gällande barns kulturella identitet bör omfatta samtliga skolformer. Eftersom önskemål om att lägga till övriga skolformer varken framförts av grundskolenämnden eller gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, gör stadskontoret bedömningen att föreslå ändring av inriktningsmålet utifrån förskolenämndens förslag. Stadskontoret föreslår att inriktningsmål fem ska ändras att lyda enligt nedan i samtliga fyra program:

”5. Barns och unga möjligheter till utveckling av kulturell identitet ska beaktas

Malmö stad ska i samråd med barn och unga utveckla hur sverigefinska barn och ungas möjligheter till utveckling av kulturell identitet kan beaktas i stadens verksamheter.”

Stadskontoret bedömer att denna formulering ger möjlighet att arbeta bredare med inriktningsmålet utan att begränsa de verksamheter som är relevanta för inriktningsmålet innan samråd genomförts med barn och unga.

Förslag på specifika ändringar i programutkastet för nationella minoriteten sverigefinnar och nationella minoritetsspråket finska

Stadskontoret föreslår utifrån nämndernas remissyttranden ändringar gällande beskrivningen av verksamheterna inom förskola och äldreomsorg samt en komplettering i ett av programmets inriktningsmål. Ändringarna syftar till att skapa större flexibilitet över tid och bättre ta tillvara de synpunkter som har framförts sverigefinska Malmöbor i dialog och samråd.

I inriktningsmål åtta, med rubriken ”8. Tillgång till förskoleverksamhet på finska ska vid efterfrågan möjliggöras” föreslår förskolenämnden beskrivningen av förskoleverksamheter på finska bör ersättas av en mer generell formulering. Detta beror på att verksamheter kan förändras och flyttas till andra enheter under perioden som programmet gäller. Stadskontoret föreslår därför att detta ändras i förslaget till program i enlighet med förskolenämndens förslag.

Hälsa-, vård- och nämnden önskar benämna de särskilda boenden som erbjuder äldreomsorg på finska som vård- och omsorgsboenden med finsk inriktning. Nämnden önskar även att namnen på de listade boendena med finsk inriktning tas bort. Detta så att finspråkiga Malmöbor ska känna sig välkomna på alla boenden, samt eftersom det vilka boenden som erbjuder äldreomsorg på finska kan ändras. Stadskontoret föreslår därför att ändra inriktningsmål nio, med rubriken ”9. Tillgång till äldreomsorg på finska ska vid efterfrågan möjliggöras”, i enlighet med hälsa-, vård- och omsorgsnämndens önskemål. Stadskontoret önskar samtidigt att understryka att benämningen finsk inriktning, inte går att direkt att översätta till finska på ett sätt som motsvarar betydelsen på svenska. På finska riskerar ordet finsk inriktning, i stället kopplas till finsk nationell tillhörighet. Stadskontoret ser en möjlig lösning i att använda benämningen ”suomen kieltä painottavat”, som betyder ”som betonar det finska språket”. Stadskontoret avser att föra dialog med hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen så att översättningen blir korrekt.

Kulturnämnden saknar formuleringen ”Verksamheten ska planeras med hänsyn tagen till finstalande och sverigefinska Malmöbors synpunkter” under inriktningsmål fyra gällande att främja möjligheter för sverigefinska Malmöbor att behålla och utveckla sin kultur. Detta är något som efterfrågats av sverigefinska Malmöbor i samråd om programmet, utifrån vilket stadskontoret föreslår att ändra programutkastet i enlighet med kulturnämndens förslag. Stadskontoret föreslår att lägga till formuleringen i enlighet med kulturnämndens förslag under rubriken ”4. Möjligheter för sverigefinska Malmöbor att behålla och utveckla sin kultur ska främjas”.

Stadskontorets förtydliganden

Avslutningsvis följer nedan stadskontorets förtydliganden gällande benämning av Malmöbor i programmet, verksamhet och service på finska samt nämndernas önskemål gällande förtydliganden om ansvar, samordning och tillgång till stöd i genomförandet av programmet.

Benämning av Malmöbor i programmet

Kulturnämnden har framfört synpunkten om att såväl begreppet ”finstalande” som ”finskspråkiga” är vanligt förekommande idag. Kulturnämnden föreslår därför i sitt remissyttrande att sverigefinska Malmöbor tillfrågas om vilket av begreppen de föredrar

att programmet hänvisar till. Efter översyn av sidorna gällande nationella minoriteter på malmo.se, som gjordes i dialog med sverigefinska Malmöbor, beskrivs rättigheterna där kopplat till finska språket för finsktalande och sverigefinska Malmöbor. Stadskontoret bedömer därför beskrivningen finsktalande som framtagen i dialog med sverigefinska Malmöbor.

Med anledning av kulturnämndens framförda synpunkt har stadskontoret varit i kontakt med språkrådgivningen för finska vid Institutet för språk och folkminnen, som ansvarar för språkvården av finska i Sverige. Språkrådgivningen lämnar rekommendationer om finska språket och rekommenderar i detta fall användningen av begreppet ”finsktalande”, med motsvarande benämning på finska ”suomea puhuva”. Rekommendationen grundar sig i att personer kan vara finsktalande i olika grad, medan begreppet ”finskpråkig”, med motsvarande benämning på finska ”suomenkielinen”, främst avser personer som är flytande i språket.

Verksamhet och service på finska

Förskolenämnden lyfter återkommande utmaningar med att uppfylla kraven som del av finskt förvaltningsområde, främst på grund av svårigheter att rekrytera finsktalande medarbetare med relevant pedagogisk kompetens, och efterfrågar därför ökat stöd från stadens HR-avdelning för att underlätta rekryteringen. Även grundskolenämnden och och hälsa-, vård- och omsorgsnämnden lyfter utmaningar med att rekrytera personal med kunskaper i finska, för att tillgodose behoven av behöriga modersmåls lärare. Stadskontoret delar uppfattningen om utmaningen med att rekrytera av personal med finsk språkkompetens och ser med fördel att rekryteringsutmaningen kan lyftas i dialog med förvaltningarna utifrån stadskontorets samordnande roll i arbetet med programmet.

Servicenämnden ser behov av stadsövergripande riktlinjer som tydliggör när språklig service bör ges genom egen personal och när tolktjänster bör användas som komplement. Detta för att skapa förutsägbarhet och bidrar till en rättssäker och likvärdig service. Stadskontoret har redan en upparbetad samverkan med Malmö stads kontaktcenter och ser att frågan om specifika riktlinjer för service på finska kan lyftas inom ramen för den fortsatta samverkan.

Ansvar, samordning och tillgång till stöd

De yttranden som inkommit från stadens nämnder visar en bred samsyn kring behovet av att stärka programmets genomförbarhet genom förtydliganden gällande ansvar, samordning och tillgång till stöd.

I flera yttranden lyfts behovet av att tydliggöra ansvarsfördelningen mellan kommunstyrelsen, stadskontoret och stadens nämnder. Nämnderna efterfrågar särskilt klarhet i:

- stadskontorets roll i att samordna, stödja och följa upp det stadsövergripande arbetet
- kommunstyrelsens ansvar för övergripande styrning och gemensamma strukturer
- nämndernas ansvar för genomförandet inom respektive verksamhetsområde.

Flera nämnder betonar även behovet av en mer sammanhållen och systematisk samordning av stadens arbete med nationella minoriteter. Detta gäller såväl samordning mellan olika styrdokument inom ramen för arbetet med mänskliga rättigheter som samordning av samråds- och konsultationsprocesser.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden framför i sitt yttrande att implementering och genomförande av programmen för nationella minoriteter skulle underlättas om samtliga nationella minoriteter återfinns i ett samlat program. Stadskontoret bedömer att det i dagsläget inte är möjligt att samla samtliga fem nationella minoriteter i ett program eftersom samordningsansvaret är delat. Kommunstyrelsen har ansvaret för samordningen av arbetet med de nationella minoriteterna judar, urfolket samer, sverigefinnar och tornedalingar, medan kulturnämnden ansvarar för samordningen av den nationella minoriteten romer. I ärendet för genomlysning av stadens samlade arbete med romsk inkludering (STK-2025-834) föreslås samordningsansvaret för den nationella minoriteten romer överflyttas från kulturnämnden till kommunstyrelsen. Beslutar kommunfullmäktige i enlighet med förslaget ser stadskontoret att ett gemensamt program i framtiden möjligtvis skulle kunna vara ett sätt att organisera styrningen på området. Stadskontoret vill dock framhålla att nationella minoriteters skilda förutsättningar och behov fortsatt behöver beaktas i det fortsatta arbetet.

Av inkomna yttranden framgår även att en tydlig majoritet av nämnderna efterfrågar ökat och samordnat stöd avseende kunskapshöjning, utbildning och kompetensutveckling inom området nationella minoriteter. Stadskontoret bedömer att dessa behov kan bemötas genom vidareutveckling och samordning av befintligt stöd på Malmö stads plattform för mänskliga rättigheter samt utveckling av utbildningar på Malmö stads utbildningsplattform.

Grundskolenämnden understryker i sitt yttrande att rektor enligt skollagen ansvarar för beslut om kompetenshöjande insatser utifrån den enskilda skolans behov. Programskrivningar om fortbildning av personal bör därför enligt grundskolenämnden medge en viss flexibilitet i genomförandet för att vara ändamålsenliga. Stadskontoret

bedömer att formuleringarna om kunskapshöjning i programförslaget är generellt hållna och därmed inte inskränker rektorers beslutsfattande gällande kunskapshöjande insatser.

Stadskontoret bedömer att synpunkterna gällande ansvar, samordning och tillgång till stöd inte föranleder ändringar i förslaget till program för den nationella minoriteten sverigefinnar och nationella minoritetsspråket finska, men ser utifrån nämndernas yttranden ett behov av att bemöta nämndernas behov i det kommande arbetet med stadskontorets samordning av programmen för de nationella minoriteterna och nationella minoritetsspråken.

Stadskontoret ser ett behov av att ha ett större fokus på att utveckla och leda uppföljning och analys av kommunens verksamheter framöver. Vidare behövs en utvecklad uppsikt över grunduppdragen och förtydligande av stadskontorets position där stadskontoret ska rikta, utmana och förstärka utvecklingskraften i staden.

Vad gäller nämndernas önskemål om förtydliganden i relation till ansvar för och samordning av programmen för de nationella minoriteterna och nationella minoritetsspråken, bedömer stadskontoret att förvaltningarnas roll i genomförandet av programmen samt formerna för stadskontorets samordning, stöd och uppföljning, behöver tydliggöras över tid. Arbetet med att utveckla stadskontorets uppsikt över grunduppdragen och förtydligandet av stadskontorets position bedöms kunna bidra till ökad klarhet i ansvarsfördelning och styrning. Stadskontoret bedömer även att det kommer att bidra till stärkt uppsikt och bättre samordning av stadens arbete med nationella minoriteter och nationella minoritetsspråk, i linje med de synpunkter som framförts av stadens nämnder.

Ansvariga

Isabelle Henningsson Nämndsekreterare
Ana Maria Deliv Avdelningschef
Andreas Norbrant Stadsdirektör